

TALABALARNI UMUMBASHARIY QADRIYATLAR ASOSIDA TARBIYALASHDA KASBIY KOMPETENTLIGI TIZMINI TAKOMILLASHTIRISH

Djumayeva Zoxidaxon Muhammadjonovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti, Pedagogika fakulteti,
Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada o'quvchilarning kasbiy malakasini oshirish uchun umuminsoniy qadriyatlarni ta'lim tizimiga kiritish muhimligi haqida so'z boradi. Bu mavzu bo'yicha adabiyotlar tahlilini taqdim etadi va bunday tizimni amalga oshirish metodologiyasini taklif qiladi. Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, umuminsoniy qadriyatlarni ta'lim tizimiga kiritish o'quvchilarning ko'nikma va bilimlarini oshirish, kasbiy kompetentsiyani oshirishga olib keladi.

Kalit so'zlar. Kasbiy kompetentsiya, ta'lim tizimi, umuminsoniy qadriyatlar, ko'nikmalar, bilim.

Abstract

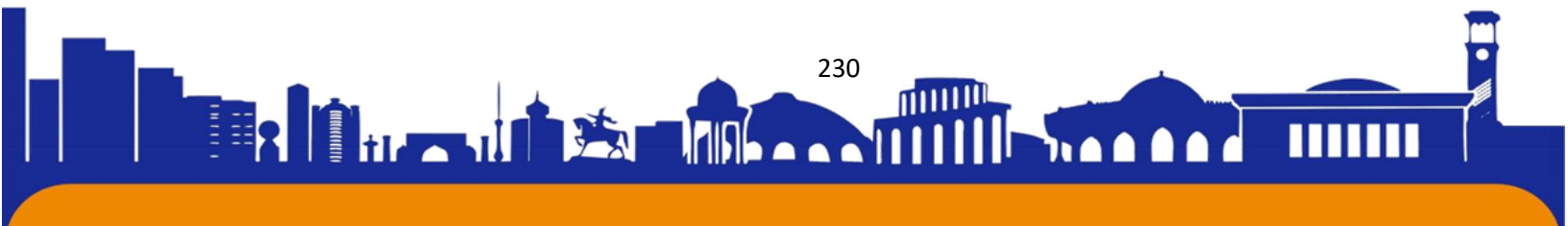
This article discusses the importance of incorporating universal values into the education system in order to improve the professional competence of students. It presents an analysis of the literature on the subject and proposes a methodology for implementing such a system. The results of this study suggest that incorporating universal values into the education system can enhance students' skills and knowledge, leading to improved professional competence.

Key words. Professional competence, education system, universal values, skills, knowledge.

KIRISH

Bugungi shiddat bilan o'zgarib borayotgan dunyoda o'quvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash uchun ularni umuminsoniy qadriyatlarga o'rgatish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Umuminsoniy qadriyatlarni ta'lim tizimiga singdirish o'quvchilarning ko'nikma va bilimlarini oshirishga, kasbiy kompetentsiyani oshirishga olib keladi. Ushbu maqolada umuminsoniy qadriyatlarni ta'lim tizimiga kiritish muhimligi muhokama qilinadi va bunday tizimni amalga oshirish metodologiyasi taklif etiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Mavzuga oid adabiyotlarni o'rganish shuni ko'rsatadiki, umuminsoniy qadriyatlarni ta'lim tizimiga singdirish bir qator afzalliklarga olib keladi. Umuminsoniy qadriyatlar asosida ta'lim olgan o'quvchilar boshqalarga nisbatan ijobiy munosabatda bo'lishlari, ijtimoiy mas'uliyatni namoyon etishlari va kuchli axloqiy tuyg'ularga ega bo'lishlari mumkin. Bu, o'z navbatida, ularning kasbiy malakasini oshirishi va boshqalar bilan hamkorlikda ishlash qobiliyatini oshirishi mumkin. Bundan tashqari, umuminsoniy qadriyatlarni rivojlantirish ish joyida muhim bo'lgan tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshirishi mumkin.

Ta'lim tizimiga umuminsoniy qadriyatlarni singdirish uchun bir qator strategiyalarni o'zida mujassam etgan kompleks yondashuvni ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega. Bunga umuminsoniy qadriyatlarga urg'u beruvchi o'quv dasturini ishlab chiqish, o'quvchilarga ushbu qadriyatlarni real sharoitlarda amalda qo'llash imkoniyatini beruvchi tajribaviy ta'lim imkoniyatlarini amalga oshirish va o'quvchilarning ta'lim tajribasini oshiradigan texnologiyalarni kiritish kiradi.

NATIJALAR

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, umuminsoniy qadriyatlarni ta'lim tizimiga kiritish o'quvchilarning ko'nikma va bilimlarini oshirish, kasbiy kompetentsiyani oshirishga olib keladi. Umumjahon qadriyatlarni singdirish ish joyida muhim bo'lgan tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshirishi mumkin. Qolaversa, umuminsoniy qadriyatlar asosida ta'lim olgan o'quvchilar boshqalarga nisbatan ijobiy munosabatda bo'lishlari, ijtimoiy mas'uliyatni namoyon etishlari va kuchli axloqiy tuyg'ularga ega bo'lishlari mumkin.

Talabalarni umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyalashda kasbiy kompetensiya tizimini takomillashtirish uchun bir qancha qadamlar qo'yilishi mumkin. Quyida bir nechta takliflar:

- Kompleks yondashuvni ishlab chiqish: umuminsoniy qadriyatlarni ta'lim tizimiga kiritish uchun bir qator strategiyalarni o'z ichiga olgan kompleks yondashuv talab etiladi. Bunga umuminsoniy qadriyatlarga urg'u beruvchi o'quv dasturini ishlab chiqish, o'quvchilarga ushbu qadriyatlarni real sharoitlarda amalda qo'llash imkoniyatini beruvchi tajribaviy ta'lim imkoniyatlarini amalga

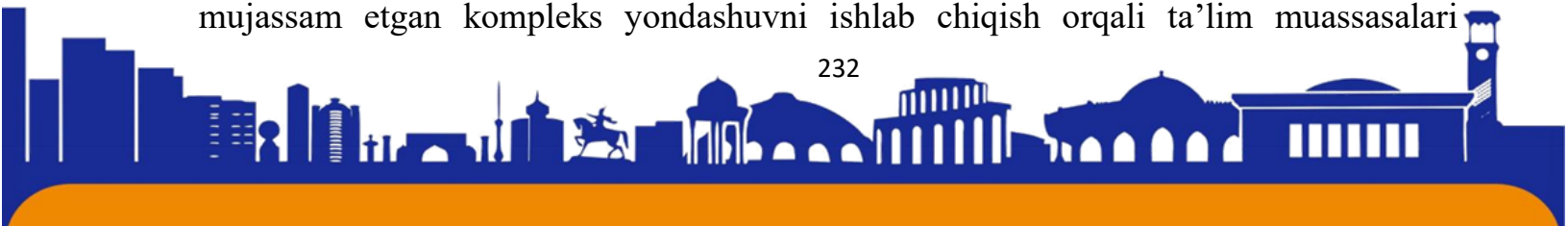
oshirish va o'quvchilarning ta'lim tajribasini oshiradigan texnologiyalarni kiritish kiradi.

- Pedagoglarni tayyorlash: Pedagoglar ta'lim tizimida hal qiluvchi rol o'ynaydi va umuminsoniy qadriyatlarni samarali o'rgatish uchun zarur bilim va ko'nikmalar bilan jihozlanishi kerak. Bunga o'qituvchilarga umuminsoniy qadriyatlar va ularni o'quv dasturiga qanday kiritish haqida tushunchani shakllantirishga yordam beradigan o'quv dasturlari kirishi mumkin.
- Manfaatdor tomonlarni jalb qilish: Ota-onalar, jamiyat rahbarlari va ish beruvchilar kabi manfaatdor tomonlarni umuminsoniy qadriyatlar ta'limini ishlab chiqish va amalga oshirishga jalb qilish ta'lim tizimining samaradorligini oshirishi mumkin. Bu ta'lim tizimining jamiyat va ishchi kuchi ehtiyojlariga mos kelishini ta'minlashga yordam beradi.
- Tizim samaradorligini baholash: Talabalarga umuminsoniy qadriyatlar asosida ta'lim berishda kasbiy kompetensiya tizimini muntazam ravishda baholash uning ko'zlangan natijalariga erishayotganini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bu talabalar natijalarini monitoring qilish, o'quv rejasi va o'qitish strategiyalari samaradorligini baholash va manfaatdor tomonlardan fikr-mulohazalarni so'rashni o'z ichiga olishi mumkin.
- Umuminsoniy qadriyatlar madaniyatini tarbiyalash: Ta'lim tizimiga umuminsoniy qadriyatlarni singdirish bilan bir qatorda ta'lim muassasalarida ham umuminsoniy qadriyatlar madaniyatini shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Bu hurmat, hamdardlik va ijtimoiy mas'uliyat kabi qadriyatlarni targ'ib qilish va talabalar va hamkasblar bilan kundalik o'zaro munosabatlarda ushbu qadriyatlarni modellashtirishni o'z ichiga olishi mumkin.

Umuman olganda, o'quvchilarni umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyalashda kasbiy kompetensiya tizimini takomillashtirish pedagoglar, manfaatdor tomonlar va keng jamoatchilikni qamrab oluvchi kompleks va hamkorlikdagi yondashuvni talab qiladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytish mumkinki, umuminsoniy qadriyatlarni ta'lim tizimiga singdirish o'quvchilarning kasbiy malakasini oshiradi. Bir qator strategiyalarni o'zida mujassam etgan kompleks yondashuvni ishlab chiqish orqali ta'lim muassasalari

o'quvchilarga kasbiy faoliyatida muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan ko'nikma va bilimlarni beradi. Umuminsoniy qadriyatlarining rivojlanishi o'zgalarga nisbatan ijobiy munosabat, ijtimoiy mas'uliyat hissi, kuchli axloqiy tuyg'ularni ham shakllantirishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: An agentic perspective. Annual review of psychology, 52(1), 1-26.
2. Fullan, M. (2015). The new meaning of educational change. Routledge.
3. Noddings, N. (2013). Education and democracy in the 21st century. Teachers College Press.
4. Seligman, M. E. (2011). Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being. Simon and Schuster.
5. UNESCO. (2015). Rethinking education: Towards a global common good? United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

